

BIJ DE PRESENTATIE VAN 'HERINNERINGEN AAN FRATER ANDREAS' (2007)

Het zal vijf of zes jaar geleden zijn, dat ik voor het eerst in aanraking kwam met frater Andreas. In een klein Brabants antiquariaat kwam ik een dik boek tegen over de fratergeschiedenis, toen mijn oog viel op een grote ingelijste prent die erbij hing. Als je dat boek koopt, dan krijg je de prent erbij cadeau', zei de boekhandelaar, 'Hij hangt hier al jaren in de winkel, maar er is niemand meer die zoiets wil kopen'. Zo komt het dat in een hoekje van mijn studeerkamer een oorspronkelijke Andreasprent hangt, met een stukje 'door Andreas gedragen stof' eronder geplakt. Bij alles wat ik schrijf, kijkt de stille frater me onderzoekend aan: klopt het wel wat je schrijft? Hij is erg scrupuleus en wijkt geen millimeter af van de waarheid. En als ik even vastloop met schrijven, of in tijdnood raak, dan kijk ik op mijn beurt frater Andreas aan: 'eerwaarde frater, help me even om hieruit te komen?' Dan knikt hij stilletjes en bemoedigend. Zo heb ik in een paar jaar tijd een goede verstandhouding gekregen met de 'heilige frater'.

Toen mij vorig jaar werd gevraagd of ik een boekje wilde schrijven over frater Andreas, heb ik niet onmiddellijk toegezegd. Ik aarzelde: zou ik in staat zijn om recht te doen aan die tijd van vroeger en die oude fratersferen? En zou ik in staat zijn om dat verhaal voor een lezer van deze tijd inzichtelijk te maken? Zou het mogelijk zijn om het verhaal van frater Andreas, met zijn eenvoud en uiterste dienstbaarheid aan de medebroeders en de schoolkinderen, zijn stipte gehoorzaamheid aan de regel en diepdoorleefde devotie, te doen aansluiten bij het verhaal van de fraters van nu? Vind ik in het leven van frater Andreas diezelfde idealen terug van barmhartigheid en broederschap die me zo inspireren van de fraters van nu? Ik ben gaan lezen en bladeren in oude documenten en fotoalbums. En ik werd steeds meer gegrepen door zijn persoonlijke geschiedenis en door de geschiedenis eromheen: de gouden fratertijd van de opbouw en uitbouw, van een *founding generation* van diep bewogen en zeer bevlogen religieuzen. Ik kwam terecht in een gezelschap met prachtige mensen uit één stuk, oorspronkelijk, scherp, geestdriftig, met brede visie en een warm gevoel, vaak ook met veel humor.

Resultaat van dat leesavontuur is het kleine boekje dat we vandaag presenteren. Het is een portret van frater Andreas temidden van zijn medebroeders en leerlingen. Eigenlijk is het niet één portret, maar zijn het zeven verschillende portretten: Andreas was niet een eenzame religieus, maar een man van gemeenschap die sámen met anderen de idealen van barmhartigheid gestalte gaf. Het is een boekje dat aangeeft welke indruk Andreas maakte op anderen: ze zagen hem met respect en bewondering, maar ook met nuchterheid en een zekere bevreemding. We lezen over een heel gewone frater, die daardoor herkenbaarder wordt. En tenslotte: het is niet alleen een verhaal over frater Andreas en over vroeger, maar een verhaal dat verdergaat. Ook nu zijn overal ter wereld mensen aan het werk, fraters, zusters, leken, om barmhartigheid handen en voeten te geven. Dit dus een boekje om die traditie te eren maar ook om de mensen van nu te inspireren.

Een kort woord van dank tenslotte: aan het bestuur van de fraters voor het vertrouwen, aan de beheerder van het Frater Andreas Bureau, pater Willem Spann, die altijd heel gastvrij is, aan de archivaris van het fraters archief, frater Jan Heerkens, die een prachtige schat beheert, aan de fraters die het boekje tijdens het ontstaan hebben meegelezen, en aan de mensen die het boekje hebben helpen maken: vormgever, lithograaf en drukker.

Charles van Leeuwen